

ESEMÉNYEK, TÁJÉKOZTATÓK

Neveléstörténetről a Garabonciások Európa-napján. *Maria Flauci* és *Franco Moro*, a jeles olasz pedagóguspáros azt írta egy helyütt a történelmi-művelődéstörténeti stúdiumokról szólván, hogy nem is ismerhet igazán egy kort, korszakot az, aki annak táncait el nem táncolta. A ritmus, a dallam, a mozgásöröm, a kosztümök, viseletek együttes megérezése, átélése elengedhetetlen tartozéka a kor-élménynek.

Művészetpedagógiai-kultúrhistoriai projektjeik egyébként ezt az elvet követik. A magyar olvasó egy reneszánsz projekt leírását ismerhette 1991 óta az Iskolafejlesztési Alapítvány és az OKI Altern füzeteinek 3. számú kötetéből. Akkor sem talált süket fülekre az itáliai üzenet, hiszen hazánkban ekkorra már nem egy helyütt működtek olyan pedagógiai műhelyek, melyek egy-egy kor felidezésében a szerepjáttékkal, drámajáttékkal – olykor kézműveskedéssel – kombinált táncos-ritmikus mozgást beépítették a történelmi ismeretekről szóló közvetítési rendszerekbe (órán, szakkörben, táborban – antikvitástól, népvándorlás-koron, államalapításon át Mátyás udvaráig vagy éppen Eszterházáig).

Az olasz szerzők felidezésére az a közelmúltban látott Európa-napi program adott alkalmat, ahol a 15 éves fővárosi, az alapító, *Váradi István* vezette Garabonciás Együttes köszöntötte az uniós csatlakozást az európai népek történelmi-historikus táncait, játékait felidéző műsorából. Valóságos neveléstörténeti, gyermekkor-történeti bemutató kerekedik a történelmi táncokat gyakorló együttes repertoárjából. (Sietve hozzátesszük, hogy a Garabonciás műhelyéből annak idején a tánc-történeti-történeti táncos anyagra az akkori NAT-tal konvenióáló mintatanterv is született, s a netről máig letölthető.) S van mai lábra-kézre-szellemre írt tánckiadvány is. A Garabonciás Alapítvány *Kovács Gábor* két kötetét is kiadta Reneszánssz táncok és Barokk táncok címmel – e kötetekből a táncok tanulhatók, taníthatók.

Az Európa-csatlakozást köszöntő műorból is kiemelkedik a Gyermekjátékok. *Brueghel* közismert festményei elevenedtek meg a pódiumon, tánc-történeti-néprajzi-művelődéstörténeti-játéktörténeti hitelességgel idézték fel a játékokat, a koreográfus csupán a kompozíció szerkezetét illesztette hozzá. A barokkot *Purcell* – *Shakespeare* Tündérajátéka (a Szentivánéji álom nyomán), illetve *Lully* – *La Fontaine*-játékok előadása fémjelzi, a magyar reformkor ifjúsági világának ihletett rekonstrukciója a Bálozók című táncjáték, ahol a képzeletbeli kúria leánykái készülnek női szerepeikre. Vagyis az elő-

adás egyszerre hordoz művészettörténeti üzenetet, de mert a koreográfus jó ízléssel a gyerekekre-kamaszokra szabta a darabokat, így fontos adalékok a gyermekkor-történethez is. Több mint ismeretterjesztés ez! Hiszen először is hiteles esztétikai élmény! Másfelől egy neveléstörténeti érdeklődés számára sajátos kutatási módszer is: a rekonstruált játékok, mozgások mögött feltételezni az adott kor gyermekének, kamaszának élményeit, önképét, reflexióit, kapcsolatainak „üzemmódját”.

Kívánunk tehát sok, a történelmi korok gyermekvilága iránt érdeklődő gyereknézőt (és gyerektáncost-játékos) a Garabonciásoknak, s kívánom nevelés- és gyerekkor-történész kollégámnak, hogy részesüljön egyszer az élményből!

Trencsényi László

* * *

A Klebelsberg-díj kitüntetettjei 2004-ben. A Gróf Klebelsberg Kuno Alapítvány ez évi kitüntetettjeinek, *Mészáros István* professzornak, nevelés- és művelődéstörténésznek Budapesten, *Székelyné Kőrösi Ilona* népművelő, történész, etnográfus, muzeológus osztályvezetőnek Kecskeméten adta át a rangos elismerést, Kisfaludi Strobl Zsigmond alkotását *Klebelsberg Éva*.

Az ELTE tanári klubjában *Gyapay Gábor* pedagógus-történész méltatta *Mészáros István* gazdag munkásságát, kiemelve abból a Klebelsberg iskolareformjával kapcsolatos tanulmányait. Mészáros tanár úr meghatódva köszönte meg a díjat és a méltatást. Beszédében párhuzamot vont az iskolák akkori és jelenlegi helyzete, problémái között.

Kecskeméten a Városháza dísztermében *T. Molnár Gizella* főiskolai docens laudációjában hosszan ismertette *Székelyné Kőrösi Ilona* szakmai életútját, gyűjtéseinek és kutatásainak fő területein: a társadalom-, életmód-, város-, művelődés- és az iskolatörténetben elért eredményeit.

Számos tanulmánya, dolgozata közül néhány: Klebelsberg-iskolák a Duna-Tisza közén; A kecskeméti tanyai iskolaépítések Klebelsberg idején; Az 1926. október 4-ei országos ünnepségen elmondott beszéd ismertetése, amikor az addig épített 361 intézmény jelképes átadására került sor a Kecskemét-meheslapi külterületi iskolánál. (Az akkor felavatott emléktábla ma is látható.)

Székelyné Kőrösi Ilona is meghatottan vette át a kitüntetést és elmondta, hogy jelenleg, de a jövőben is hozzájárul a klebelsbergi életmű megismertetéséhez előadásokkal, szakmai kiállításokkal.

Szabó Imre

* * *

Mészáros István, a TIT Teleki László Egyesület ceglédi tagszervezetének titkára 90 éves. A ceglédi TIT-tagok, a városi és a megyei egyesület vezetői ünnepségen köszöntötték a ma is aktív, köztisztelőben álló nyugalmazott, vasdiplomás pedagógust, a TIT történetének „élő lexikon”-ját.

Nem csupán Cegléd és környéke, hanem Pest megye, sőt, az országos események is megelevenednek abban a kiadványban, amely a tiszteletére jelent meg. Az ünnepségen *prof. dr. Surányi Dezső* bevezetője után *dr. Szabó Alfréd* életéről, TIT-munkájáról kérdezte az országban legidősebb TIT-vezetőt, aki igen pontosan idézte és elevenítette fel az elismerésre méltó eseményeket és adatokat.

További sikereket és nagyon jó egészséget kívánunk *Mészáros Istvánnak*.

Szabó Imre

* * *

A Karácsony Sándor Neveléstörténeti Egyesület (Hajdú-Bihar megye) március 31-én egykori munkatársára, a középiskolai tanár, iskolaigazgató, tanulmányi felügyelő *Szilágyi Miklósr*a (1934-2003) emlékezett. Az emlékülésre megjelentették posztumusz verseskötetét. (Életében versei jelentek meg a Hajdú-Bihari Naplóban és az Alföld című folyóiratban.)

* * *

A Kiss Áron-könyv újrakiadásáról. 2002 tavaszán az OPKM kiadásában jelent meg Kiss Áron (1845-1908) válogatott írásainak gyűjteménye. A Tudós tanárok – tanár tudósok című népszerű sorozat e kötetét *dr. Kriston Vizi József* szerkesztette és ő írt hozzá tanulmányt. A kiadótól kapott információ alapján a könyv elfogyott, de utánnomást csak akkor tudnak vállalni, ha ehhez kellő számú megrendelés érkezik. Az újabb előjegyzők (magánszemélyek, intézmények, terjesztők) a korábbi 500 Ft-os áron juthat(ná)nak hozzá a másfélszáz oldal terjedelmű kötethez. Előjegyzést *Zaharia Etelka* kiadói titkárnál lehet bejelenteni. (OPKM Kiadói Főosztály, 1087 Bp., Könyves Kálmán krt. 40. Tel.: 06-12-109-028, fax: 06-12-109-035, e-mail: zetelka@opkm.hu)

* * *

A Honismereti Szövetség a Veszprém megyei egyesülettel közösen szervezte meg a **Honismereti jellegű kiadványok szerkesztőinek XI. országos konferenciáját**, amelyet Zánkán, a Gyermekek és Ifjúsági Centrumban tartottak május 21. és 23. között. A konferencia témája *A kalendárium és az iskolai évkönyv művelődéstörténeti, helytörténeti jelentősége, szerepe* volt.

Az iskolai évkönyvekkel kapcsolatos előadások a következők voltak: Az iskolai évkönyvek történetének áttekintése, szerepük a hagyományápolásban (*dr. Tölgyesi József*, Székesfehérvár); Veszprém város iskolai évkönyvei (*dr. Csiszár Miklós*, Veszprém); A dunakeszi Körösi Csoma Sándor Általános iskola évkönyve (*Kollár Albin*, Dunakeszi).

A konferencián több kiadó kiállítás jellegű bemutatkozására, valamint kiadványok (hazai, valamint határainkon túli magyar iskolák évkönyvei és monográfiák) börszjére is sor került.

A szakmailag hasznos tanácskozás szervezői *Halász Péter*, *Bartha Éva* (Honismereti Szövetség), *Bándi László* (Veszprém Megyei Honismereti Egyesület) és *P. Miklós Tamás* (Gyermek- és Ifjúsági Centrum, Zánka) voltak.

* * *

Felhívás neveléstörténeti konferenciákra történő jelentkezésre.

Három meghirdetett konferenciára várnak előadókat, résztvevőket a szervezők. Valamennyinél *az előadást vállalók* szíveskedjenek közölni a következő adatokat: az előadó neve; munkahelyi beosztása és munkahelye; az előadás címe; az előadás időtartama; eszközigény az előadáshoz, elérhetőség (levélcím, telefon, e-mail). A konferenciákkal kapcsolatos más adatszolgáltatás az alábbi kiírásoknál található. (A konferenciákon bárki részt vehet hallgatóként.)

1. Orosháza, 2004. október 8. (péntek, 13-17 óra plenáris ülés) és 9. (szombat, 8.30-11 óra: szekcióülések, 11-12 óra plenáris ülés).

Szervezők: a székesfehérvári Kodolányi János Főiskola és a Neveléstörténet szerkesztősége. A konferencia programmegnevezése: *Fiatál neveléstörténészek, kutatók fóruma*. Az előadók köre: főiskolai, egyetemi hallgatók, PhD-ra készülő vagy ezt a közelmúltban megszerzettek, neveléstörténész-oktatók és kutatók. A fórum célja: lehetőséget biztosítani a kutatógenerációk szakmai találkozására, a kutatások generációkontinuitásának segítése.

A főiskola térítésmentesen biztosítja a szállást, az étkezés helyben fakultatív módon lehetséges. Kérésre részletes tájékoztatót és jelentkezési lapot küldünk. (Kapcsolattartó: Kodolányi János Főiskola, *dr. Tölgyesi József* főiskolai docens, 8000 Székesfehérvár, Fürdő u. 1. Tel.: 06-30-600-9186. E-mail: tolgyesij@uranos.kodolanyi.hu)

2. Győr, 2004. október 22. (péntek, 9-16 óra).

Szervezők: a Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar Pedagógia Tanszéke, a Kodolányi János Főiskola Nevelés-

tudományi Kutatóközpontja és a Neveléstörténet szerkesztősége az Apáczai Napok alkalmából. A konferencia témája: *A XX. század pedagógiája*. (Kapcsolattartó: *Kovátsné dr. Németh Mária* tanszékvezető főiskolai tanár, NyME ACsJ TFK Pedagógia Tanszéke, 9022 Győr, Liszt Ferenc u. 42. Fax: 06-96-516-749. E-mail: nemeth@atif.hu. Jelentkezési lap kérhető.)

2. Székesfehérvár, 2004. október 28. (csütörtök, 10-15 óra).

Szervezők: az MTA Veszprémi Területi Bizottság Neveléstudományi Szakbizottság Neveléstörténeti Munkabizottsága és a Kodolányi János Főiskola Neveléstudományi Kutatóközpontja. A konferencia témája: *Oktatáspolitikai szemléletváltás Európában a XX. században*. (Kapcsolattartó: *dr. Tölgyesi József*, a munkabizottsága titkára, a kutatóközpont vezetője. Jelentkezési lap kérhető.)

ELŐFIZETÉS A NEVELÉSTÖRTÉNETRE

A folyóiratot a szerkesztőség címén lehet megrendelni egy évre vagy lapszámonként. A megrendelésen szerepeljen a megrendelő neve, címe, valamint a számlát fizető neve és címe. Kérjük annak megjelölését, hogy a számla összegét átutalással vagy a küldendő csekkel egyenlítik ki.

A folyóirat évenként 4 lapszámmal jelenik meg. Az előfizetési díj lapszámonként 300 Ft, egy évre 1200 Ft. Az előfizetési díj tartalmazza a postaköltséget is.

Örömmel fogadjuk, ha +1 előfizetést felajánlanak a határainkon túli általános vagy középiskola, felsőfokú oktatási (tanárképző) intézet, esetleg magánszemély számára. Ebben az esetben kérjük a cím közlését. Címjelölés nélkül a szerkesztőség juttatja el a lapot olyan külföldi kutatónak, intézménynek, aki/amely számára az előfizetés pénzügyi nehézséget jelentene.